

ДО СЕРПНЕВОЇ НАРАДИ 2015 РОКУ

В С Т У П

Україна переживає складні часи випробування на гідність та самостійність. На заваді колосальних технологічних можливостей і економічних перетворень, які відкриваються для європейської модернізації України, стала війна, спланована і розв'язана на українському Донбасі.

За незалежність нашої держави гинуть українські воїни та мирні громадяни. **Слава українським воїнам! Слава героям!**

Освіта – це основа для всебічного гармонійного розвитку держави і суспільства. Тільки освіта і наука формують нові покоління фахівців, закладають основи інноваційного розвитку економіки.

Високотехнологічний шлях розвитку України є визначальним і єдино вірним. Тому країна робить ставку виключно на людський капітал, здійснюючи цей проект за рахунок **конкурентоспроможної науки і передової освіти** як головних чинників розвитку держави.

Прийнятий закон України «Про вищу освіту» – це системна реформа, чітко вивіреним проектом кардинальних змін, що чекають українське суспільство. Закон покликаний надати більше **автономії** вищим навчальним закладам, **академічної свободи** викладачам та студентам, **підвищити конкурентоспроможність наших дипломів та інтегрувати національну систему освіти в європейський академічний простір.**

Головна можливість, яку закон дає університетам, — **працювати самостійно і здійснювати права автономії.**

Новий перелік галузей і спеціальностей, функціонування Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, фінансова автономія вишів – ось **далеко неповний перелік проблемних питань**, що виникли під час імплементації Закону України «Про вищу освіту». Імплементація нового закону – це не лише прийняття нормативних актів. Потрібно змінити уклад академічного життя та спосіб мислення як освітян, так і чиновників.

Україна обрала європейський шлях розвитку. Ми повинні стати конкурентоспроможною державою з високими стандартами життя. Для цього необхідно **стимулювати розвиток людського капіталу** – найціннішого ресурсу країни в сучасному світі. Цей напрям визначено як ключовий в усіх сферах діяльності Національного гірничого університету.

Але, на жаль, низка положень закону й досі не працює, тому що бракує підзаконної нормативної бази. **Задекларована фінансова автономія** вишів існує лише на папері. Розроблена у МОН постанова про порядок відкриття й використання таких рахунків із великими труднощами проходить процедуру погодження із зацікавленими відомствами. Міністерством освіти і науки розроблено **25 нормативних актів, з яких 10 ухвалено і 15 стоять у черзі** на затвердження.

Низку важливих для імплементації закону документів має розробити новостворене Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти.

Посилює опір реформі відсутність інформаційного супроводу прийнятих рішень та належної комунікації між розробниками нормативних документів, експертами, учасниками освітнього процесу.

Велика дискусія точиться навколо нового (скороченого) переліку галузей знань і спеціальностей, який розробили в МОН і затвердили квітневою постановою уряду.

Працівники коледжів (підготовка молодих спеціалістів) поки не розуміють власного місця у структурі освіти, що призводить до непотрібної напруги.

Профільний комітет Верховної Ради прийняв рішення: враховуючи те, що останній прийом на здобуття вищої освіти за ОПС молодшого спеціаліста проводиться у 2016 році, продовжити термін дії ліцензій коледжів і технікумів до **введення в дію ліцензійних умов на підготовку молодшого бакалавра**. Ці умови рекомендовано затвердити МОН.

Потрібна в країні **системна інформаційна робота** в сфері реалізації освітньої реформи. Освітнянська спільнота, студентство, батьки, роботодавці часто не розуміють суті нововведень. Їх не лякає автономія, відсутнє розуміння механізмів реалізації закону та наслідків цих дій.

Маємо прогресивне рішення: Україна стала асоційованим учасником Рамкової програми ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт 2020». Це відкриває нові можливості для інноваційних проектів університетів України. Гірничий університет здійснює активні кроки до міжнародної кооперації для успішної участі в програмі «Горизонт 2020».

Підготовлено законопроект щодо формування штатного розпису вищих навчальних закладів. Його прийняття дасть змогу встановити на законодавчому рівні право ВНЗ державної форми власності не скорочувати існуючий штатний розпис і не звільняти висококваліфікованих науково-педагогічних працівників при зменшенні чисельності осіб, які навчаються.

Постанова Уряду № 579 від 12 серпня 2015 року щодо реалізації права на академічну мобільність надає університетам практичну формулу реалізації академічної автономії.

У 2016 році, за повідомленням міністра освіти і науки України С.Квіта, фінансування університетів через держзамовлення фахівців буде скасовано. Система фінансування буде працювати через **прямі дотації ВНЗ залежно від рейтингів і уподобань студентів.**

Гірничий університет бере активну творчу участь в реалізації нового законодавства про вищу освіту. Фахівці НГУ працюють експертами в освітніх комісіях і міжнародних організаціях, у складі робочих груп Міністерства, Верховної Ради, Співки ректорів ВНЗ України по підготовці необхідних рішень і законодавчих актів. Університет розробив основний пакет нових документів з організації навчального процесу.

Спільно з бізнесом створюється нова інфраструктура лабораторій. Запроваджено внутрішню експертизу і атестацію нових спеціальностей (спеціалізацій), що пропонують кафедри.

Здійснюється підготовка технікумів і коледжів до атестації.

Проводяться круглі столи і семінари за участю викладачів та студентів з метою формування власної позиції і створення необхідних умов для виконання вимог законодавства.

На цьому шляху були, на жаль, *допущені помилки*, прояви нерозуміння, як працювати в нових умовах. Організація та злагодженість у деяких позиціях були недостатніми. Але університет подолав ці перешкоди, зроблено важливі висновки. **Завдяки фахівцям і провідним кафедрам, достойно завершено навчальний рік. Університетом здійснено результативні кроки в усіх сферах діяльності.**